

Diccionari de pesca

Palma: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Govern de les Illes Balears; Servei Lingüístic. Universitat

de les Illes Balears, 2011, 210 p. (Terminologia Agropesquera; 3)

ISBN 13: 978-84-930810-9-6

<<http://www.caib.es/govern/archivo.do?id=1041009>>

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori del Govern balear, que patrocina el *Diccionari de pesca*, en deia a la presentació que amb aquest es tanca una trilogia de publicacions sobre terminologia agropesquera.

El *Diccionari de pesca* conté —a més d'una presentació institucional, titulada «La llengua de la mar»— una introducció; l'arbre de camp, que abasta els arts de pesca, els tipus de pesca, les embarcacions, els oficis, la comercialització, la navegació, els ports i les costes, la geografia física, els fenòmens atmosfèrics i les malalties de peixos, les més comunes i les de declaració obligatòria; una llista d'abreviacions amb la descodificació corresponent; el cos del diccionari, «que recull tots els termes ordenats alfabèticament a partir del terme català i numerats correlativament», seguit de tres índexs alfabètics (un per al català, un per al castellà i un per als noms científics que hi apareixen; cada entrada d'un índex alfabètic té un número d'ordre que remet al terme corresponent); un annex, que recull les denominacions del peix i del marisc comercialitzat principalment a les Balears, seguit d'un índex alfabètic per al castellà i un per als noms científics que hi són recollits, i la bibliografia amb les fonts consultades, classificades en quatre apartats: disposicions legals, obres especialitzades, obres terminològiques i obres lexicogràfiques.

Abasta 1.453 termes, un nombre molt més elevat que, per exemple, el dels glossaris multilingües de la Comissió Europea *Artes de pesca* (377) o *Buques pesqueros y seguridad a bordo* (550), i similar al del *Multilingual Illustrated Dictionary of Aquatic Animals and Plants* (1.512). En concret, «conté 1.218 termes catalans i les corresponents equivalències en castellà sempre que s'han pogut verificar, les categories gramaticals corresponents tant dels termes catalans com dels castellans i la definició. Cada terme català va precedit d'un número d'ordre, correlatiu al llarg del diccionari.

A més a més, també inclou les relacions de sinonímia entre els termes i, quan s'ha considerat necessari, notes de tipus lingüístic o metalingüístic que completen la informació de les entrades»; a més dels 235 noms de peix i marisc comercialitzat principalment a les Balears.

D'aquesta descripció se'n pot extreure com a primera constatació que es tracta d'un diccionari català, amb les equivalències en castellà, que recull bàsicament la «llengua de la mar» a les Illes Balears i els peixos i el marisc que s'hi comercialitza. En un temps no gens fàcil per a la vitalitat del català a les Illes Balears, val a dir que és reconfortant trobar institucions que aposten pel treball terminològic en català i en faciliten l'accés en línia.

Dit això, després d'una lectura més detallada es poden comentar alguns aspectes millorables:

a) Sense entrar en temes nàutics, hauria anat bé haver consultat la bibliografia clàssica sobre termes pesquers:

AMADES, Joan; ROIG, Emerencià (1924). «Vocabulari de l'art de la navegació i la pesca». *Butlletí de Dialectologia Catalana*, XII. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 115 p.

BAS, Carlos; MORALES, Enrique; RUBIÓ, Manuel (1955). *La Pesca en España. I: Cataluña*. Barcelona: Instituto de Ciencias del Mar, CSIC, 468 p.

DURAN i ORDINYANA, Miquel (2007). *Noms i descripcions dels peixos de la mar catalana. Tom I: Àgnats, Condrictis, Osteïctis (1a part)*. Mallorca: Editorial Moll, 464 p. (Monografies científiques; 8)

DURAN i ORDINYANA, Miquel (2010). *Noms i descripcions dels peixos de la mar catalana. Tom II. Osteïctis (2a part)*. Mallorca: Editorial Moll, 379 p. (Monografies científiques; 9)

ROIG, Emerencià; AMADES, Joan (1926): «Vocabulari de la pesca». *Butlletí de Dialectologia Catalana*, XIV. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 88 p.

b) Des del punt de vista metodològic, podria generar una mica de confusió que algunes espècies o grups (crustacis, gambó, pardal de moro) figurin en el cos de l'obra, que en principi no recull noms d'espècies (sinó, tan sols, ocasionalment), perquè ja hi són recollits en els dos annexos de noms científics.

c) S'hi troba a faltar el terme *rebuig*, peix que per diversos motius (perquè no és comercial, és il·legal, està malmès, etc.) es llença a l'aigua —habitualment els especialistes en diuen *discarts*, traduint-ho de l'anglès *discards*, o del castellà *descartes*; també s'hi troba a faltar una millor definició de *pardal de moro* i tal vegada de *mar endins* i de *navegar a fil de roda*.

d) Un altre terme que hi aniria bé és *llevador*, el torn mecànic que ajuda a calar i llevar l'art —els pescadors s'hi refereixen habitualment com a *maquinilla*, o fins i tot com a *halador* (pronunciat a cops *khalador*).

e) Per la confusió que podrien generar, requereixen una atenció especial els termes administratius *alta mar* (on aniria bé introduir la definició jurídica del terme anglès equivalent *high seas*, adoptat internacionalment per a designar les aigües internacionals) i *zona de protecció pesquera*. En aquest segon cas, sobretot, topàriem amb un problema jurídic: al Mediterrani espanyol, la zona de protecció pesquera és una zona d'aigües internacionals (que exclou el mar d'Alboran) on Espanya es declara vigilant que es compleixi la legislació espanyola i comunitària. La definició que dona aquest diccionari seria més aviat la de *zona marina protegida* o la de MPA, de l'anglès *marine protected area*. A propòsit de l'ús de les sigles en anglès, en àmbits acadèmics s'acostuma

a aplicar el criteri de no traduir-les, per la condició de *lingua franca* de l'anglès. Com a criteri alternatiu, en aquests casos es podria optar per afegir-hi una nota explicativa; per exemple, a *rendiment màxim sostenible* també s'hi podria esmentar la sigla anglesa *MSY* (de *maximum sustainable yield*).

f) Quant als noms del peix i del marisc comercialitzat a les Balears, s'hi troba a faltar el *catxel menorquí* (vegeu VENY, Joan (1988): «Caxel, *Cardium edule*, un nou mossarabisme del català». A: HOLTUS, Günter; LÜDI, Georges; METZELTIN, Michael (ed.) *La Corona d'Aragó i les llengües romàniques*. Tübingen: Günter Narr Verlag, p. 463-475) i una explicació més àmplia de *saboga* (vegeu DURAN (2007, 423), que n'ofereix una de molt bona).

g) Filant lingüísticament més prim, caldria corregir *parts de les arts*, *cranquet d'arrossec* i tal vegada *pelaia* (terme recollit tant al DGLC com al DIEC, per bé que tots dos diccionaris remetent a *palaia*).

Finalment, només em restaria dir que, si potser aquest diccionari no aprofundeix més en cadascun dels aspectes tractats (ho haurien de dir els especialistes), crec que la seva aportació consisteix precisament a ser un recull prou eclèctic de termes sobre diferents aspectes de la «llengua de la mar» que en fan una eina útil de normalització lingüística. Benvingut!

MIQUEL-ÀNGEL SANCHEZ FERRIZ

Societat Catalana de Terminologia

Serveis Lingüístics de les Comunitats Europees
(1985-1998)